

OPENGRONDSTUINBOUW: INKOMENS IN DE MEESTE SECTOREN HOGER

Harold van der Meulen

De inkomens in de opengrondstuinbouw zijn dit jaar in het algemeen hoger dan vorig jaar. Hiermee onderscheiden de opengrondsteelten zich ook van de glastuinbouw, die in 2005 met lagere inkomens heeft te maken. Het verschil wordt vooral veroorzaakt door de stijging van de kosten van energie, die in de opengrondstuinbouw veel minder invloed heeft op de bedrijfsresultaten dan in de glastuinbouw.

Opengrondsgroente: hogere opbrengstprijzen

Van de meeste zomergroenten waren de kg-opbrengsten per hectare en de prijzen in 2005 goed. Zo stegen de prijzen onder andere voor bloemkool en witlof. Bloemkooltelers profiteren van een krimp van het Europese areaal. Door de relatief hoge prijzen van andere groenten werd de vraag naar witlof gestimuleerd. Bij de aardbeientelers stonden de prijzen net als vorig jaar onder druk. Door het minder zonnige weer in de zomermaanden was de vraag naar aardbeien lager, terwijl het aanbod was ruim door uitbreiding van het areaal in Nederland. De afzet en prijsvorming van wintergroenten begon deze herfst ondanks het warme najaarsweer redelijk goed. Verwacht wordt dat de prijzen voor spruitkool, prei en sluitkool ook de rest van het afzetseizoen hoger zullen zijn als gevolg van een kleiner areaal in zowel Nederland als in de ons omringende landen. Ondanks deze onzekerheden ten aanzien van bewaarproducten wordt dit jaar een stijging van de financiële opbrengsten per bedrijf met 10% verwacht. Het gemiddelde bedrijfsresultaat zal hierdoor bij licht stijgende kosten voor arbeid en oogsten aanzienlijk beter zijn dan in de twee voorgaande jaren. De opbrengsten-kostenverhouding komt uit tussen de 87% en 91% (tabel 1). Het gezinsinkomen uit het bedrijf bedraagt naar verwachting tussen de 45.000 en 49.000 euro. Bij dit inkomensniveau kan met besparingen de vermogenspositie versterkt worden.

Bloembollenteelt: betere prijsvorming lelies

De slechte marktsituatie in de bloembollenteelt heeft evenals vorig jaar geleid tot een daling van het areaal bloembollen. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de daling van de oppervlakte tulpen met bijna 500 ha. Het teeltseizoen voor de voorjaarsbloeiers zoals tulp, narcis, hyacint en krokus, kende een grillig verloop. De kg-opbrengsten zijn over het algemeen goed, maar lager dan in 2004. Ook de prijzen van bollen waren laag. Tulpen bestemd voor de broeierij hebben het iets beter gedaan, vanwege redelijk goede bloemenprijzen. De oogst van zomerbloeiers zoals lelie, gladiool, dahlia en zantedeschia is nog niet afgerond en is tot nog toe goed verlopen. De prijzen van lelies zijn sinds 2004 aangetrokken. Voornamelijk Orientals zijn duurder vanwege een beperkt aanbod. De kosten zullen dit jaar gemiddeld 2% hoger liggen dan in 2004. Hoewel geen grote kostenpost, zijn vooral de kosten van energie toegenomen.

Door de enigszins verbeterde marktsituatie in 2005 zal de rentabiliteit voor de hele bollensector naar verwachting licht verbeteren en uitkomen tussen de 88% en 92% (tabel 1). Het gezinsinkomen zal toenemen tot tussen de 10.000 en 20.000 euro. Bij dit inkomen zijn de besparingen nog steeds negatief.

Fruitteelt: lagere productie, hogere prijzen

In 2005 is de oogst van zowel appels (-13%) als perens (-10%) in Nederland lager uitgevallen dan vorig jaar. In enkele gebieden zijn bedrijven getroffen door de extreem strenge vorst van begin maart. Ook hagelschade en vraat van woelratten zorgde voor producties die ver achterbleven bij 2004. Door de lagere producties in Nederland waren de appelprijzen aan het begin van het seizoen circa 5-10% hoger dan begin vorig jaar. Naar verwachting zullen de prijzen verder stijgen, omdat er in de afgelopen maanden al veel is verhandeld en de voorraden lager zijn. Of deze verwachting uitkomt is sterk afhankelijk van de voorraden in de ons omringende landen en het aanbod van appels uit het zuidelijk halfrond. De prijzen voor peren lagen in het begin van het seizoen al circa 15% hoger dan vorig jaar. Ook hier worden blijvend hoge prijzen verwacht. De financiële opbrengsten per bedrijf zullen circa 15% boven het niveau van het seizoen

2004/2005 uitkomen. Het gemiddelde bedrijfsresultaat zal hierdoor bij nagenoeg gelijkblijvende kosten (lagere arbeids- en bewaarkosten, hogere kosten voor brandstof en gewasbescherming) aanzienlijk beter zijn dan vorig jaar. De opbrengsten-kostenverhouding komt uit tussen de 84% en 88% (tabel 1). Het gemiddelde gezinsinkomen uit bedrijf stijgt naar een niveau tussen de 34.000 en 38.000 euro. Dit gaat gepaard met toenemende besparingen.

Boomteelt: forse daling opbrengsten

De afzet van boomkwekerijproducten is in heel 2005 teleurstellend verlopen. Het wisselvallige voorjaar heeft de afzet van producten geen goed gedaan. Acties van bouwmarkten liepen in 2005 niet zo goed als in voorgaande jaren. Ook in de zomermaanden en het najaar is geen extra vraag op gang gekomen. De prijzen staan onder druk, en niet alle producten worden afgezet. De teelten van coniferen weten zich aan deze malaise te onttrekken. Rozentelers hebben een redelijk voorjaar achter de rug, maar het najaar verloopt iets minder goed. In de laan- en parkboomteelt is nog steeds sprake van grote concurrentie, zonder een aantrekkende vraag. De verwachte toename van de vraag uit Oost-Europa blijft vooralsnog uit. Ook in de teelt van bos- en haagplantsoen zit weinig verbetering. Telers van vruchtbomen profiteren van het feit dat telers investeren in nieuwe plantopstanden. De tegenvallende vraag naar boomkwekerijproducten wordt veroorzaakt door krappe budgetten bij overheden en beperkte koopkracht en andere voorkeuren bij consumenten. Nieuw evenwicht in de markt zal bewerkstelligd moeten worden door het aanpassen van het aanbod en niet door het aantrekken van de vraag. Een lichte stijging van de kosten (2%) en flink lagere opbrengsten resulteren in een afname van de rentabiliteit met enkele procentpunten (tabel 1). Het gezinsinkomen uit bedrijf neemt af en is geraamd op 36.000 tot 45.000 euro. Dit gaat gepaard met dalende besparingen.

Tabel 1 Bedrijfsresultaat en inkomen op opengrondstuinbouwbedrijven

	Opengrondsgroente- bedrijven	Fruitbe- bedrijven	Bloembollen- bedrijven	Boomkwe- kerijbedrij- ven
Opbrengsten-kostenverhouding				
2003	80	87	89	92
2004 (v)	81	80	87	84
2005 (r)	87-91	84-88	88-92	80-84
Gezinsinkomen uit bedrijf (x 1.000 euro)				
2003	27	49	19	69
2004 (v)	24	26	-2	45
2005 (r)	45-49	34-38	10-20	36-45

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Meer informatie:

Rapport 1.05.03 *Actuele ontwikkeling van bedrijfsresultaten en inkomens 2005*